

Электронны блақнот

*«Тлумачальна-
ілюстрацыйныя,
эўрыстычныя і праблемна-
пошукавыя прыёмы і метады
арганізацыі вучэбнай дзейнасці
на фарміраванні прадметных і
ключавых кампетэнцый
навучэнцаў»*

Змест

Старонка настаўніка хіміі Кіпель З.А.....	2
Старонка настаўніка беларускай мовы і літаратуры Судніковіч Ж.С.	3
Старонка настаўніка замежнай мовы Сэсаравай А.І.	4
Старонка настаўніка працоўнага навучання і чарчэння Кавалёвай Ж.А..	5
Старонка настаўніка біялогіі Рудніцкай А.Я.	6
Старонка настаўніка геаграфіі Дземідкевіч А.С.	7
Старонка настаўніка-дэфектолага Русак А.Д.	8
Старонка настаўніка-дэфектолага Шабуні Н.І.	9
Старонка настаўніка пачатковых класаў Пшумашэвіч А.Р.....	10
Старонка настаўніка замежнай мовы Міхалькевіча І.І.	11
Старонка настаўніка фізікі Міхалёнак А.М.	12
Старонка настаўніка фізікі і інфарматыкі Міхалёнка П.У.....	13
Старонка настаўніка беларускай мовы і літаратуры Владыка П.Ю....	14
Старонка настаўніка беларускай мовы і літаратуры Шушкевіч А.А. ...	15
Старонка настаўніка матэматыкі Юшкі С.М.	16
Старонка настаўніка пачатковых класаў Маскаленка П.Р.	17
Старонка настаўніка пачатковых класаў Філістовіч С.Р.....	18
Старонка настаўніка пачатковых класаў Максімовіч П.П.	19
Старонка настаўніка гісторыі Акуліч А. Р.....	20
Старонка настаўніка гісторыі Маркевіч А.Ф.....	21
Страница учителя русского языка и литературы Ерошонок М.Н.....	22
Страница учителя русского языка и литературы Шачиковой Е.В.....	23

Старонка настаўніка хіміі Кіпель З.А.

1. Прыём “Калі б ...”

Навучэнцам прапануецца ўявіць карціну свету, калі ў ім раптам што-небудзь зменіцца ці адбудзецца. Такія заданні патрабуюць глыбокіх ведаў, дазваляюць лепш зразумець, як пабудаваны свет, законы прыроды, развіваюць міжпрадметныя сувязі, здольнасць фантазіраваць, уяўляць мысленна карціны свету.

Падчас вывучэння тэм курса хіміі ці біялогіі аб значэнні рэчываў, з’яў (кіслароду, бялкоў, акісляльна-аднаўленчых працэсаў) або раслін, класаў жывёл і г.д. на прыкладзе водарасцей, навучэнцам прапануецца ўявіць, што здарылася б з навакольным асяроддзем, калі б водарасці раптам зніклі з твару Зямлі.

2. Метад “Інтэлектуальны канфлікт”

Спачатку дэманструюцца нейкія, на першы погляд, розныя рэчы ці насенне раслін, затым заданне: на аснове якіх прыкмет гэтыя расліны можна аб’яднаць у адно сямейства? Або паставіць пытанне: што агульнае у гэтых прадметаў? (мел, мармур, вапняк, або “сухі” лёд, вогнетушыцель і мінералка).

3. Даследчы метады

Сутнасць яго заключаецца ў тым, што настаўнік фармулюе праблему, а навучэнцы павінны яе асэнсаваць, прапанаваць гіпотэзу, скласці план яе праверкі, праверыць і зрабіць вывады. У выніку атрымання ў ходзе пошуку ведаў адрозніваюцца сваёй глыбінёй, працэс навучання праходзіць інтэнсіўна, а навучэнцы праяўляюць зацікаўленасць пастаўленай праблемай.

Так, у 10 класе па тэме “Хімічныя ўласцівасці глюкозы” не паведамляю аб рэакцыях, характэрных для яе, а прапаную ў выніку самастойнага даследавання даведацца аб рэакцыях, абумоўленых наяўнасцю гідраксільнай і альдэгіднай груп.

Старонка настаўніка беларускай мовы і літаратуры Судніковіч Ж.С.

1. Прыём “Асацыятыўны рад”

Ад вучняў патрабуецца ўменне будаваць асацыятыўныя рады ці па асацыяцыях пазнаваць загаданае паняцце. Напрыклад, на ўроку па тэме “Назоўнік”.

Асацыяцыі: адушаўлены і неадушаўлены, агульны і ўласны, канкрэтны і абстрактны. Што гэта?

2. Метад “Трымайся да перамогі”

Заклучаецца ў праверцы тэарэтычных ведаў вучняў як па тэме ўрока, так і па засваенні асноўных тэарэтычных паняццяў па вывучаным раздзеле. Методыка правядзення: усе вучні ў класе падымаюцца, кожнаму па чарзе задаецца пытанне. Вучні хутка на яго павінны адказаць. Той вучань, які правільна адказвае на пытанне, прадаўжае ўдзел у гульні, хто не змог адказаць, займае сваё месца за партай. Перамагае ў гульні той вучань, які змог адказаць на ўсе пытанні. Пераможца атрымлівае дзесяць балаў. Асабліва эфектыўная гульня ў класах з невялікай колькасцю вучняў. Можна праводзіць як групавую форму работы, калі адна група задае пытанні, а другая на іх адказвае. Напрыклад, па тэме “Фанетыка” ў пятым класе прапаноўваю наступныя пытанні:

- Што вывучае фанетыка? -Што такое гук і літара?
- Назавіце галосныя гукі, чым яны адрозніваюцца ад зычных?
- Назавіце парныя звонкія і глухія зычныя гукі.
- Што вы ведаеце пра цвёрдыя і мяккія зычныя?
- Калі пасля ў знаходзяцца літары *е, ё, я, ю, і*, апостраў ...
- Прывядзіце прыклады азванчэння, аглушэння.

3. Метад “Альтэрнатыўны тэст”

Класу прапануецца па яшчэ не вывучанай тэме паслухаць ланцужок правільных і памылковых сцвярджэнняў, а яшчэ лепш – прадэманстраваць напісанае на дошцы, каб вучні маглі зрокава назіраць за пададзенымі фактамі, прапанаваць выбраць тыя, што на іх думку, з’яўляюцца правільнымі, абгрунтаваць гэта.

Старонка настаўніка замежнай мовы Сэсаравай А.І.

1. Метад «Cluster-Method»

Cluster-Method - служыць для стымулявання разумовай дзейнасці. Спантаннасць, вызвалена ад крытычных адзнак. Графічны прыём сістэматызацыі матэрыялу. Думкі паступова размяшчаюцца ў пэўным парадку. Тэхналогія складання:

- Ключавое слова;
- Запіс слоў, якія спантанна прыходзяць у галаву, запісваюцца вакол асноўнага слова. Яны абводзіцца і злучаюцца з асноўным словам.
- Кожнае новае слова ўтварае сабой новае ядро, якое выклікае далейшыя асацыяцыі. Такім чынам, ствараюцца асацыятыўныя ланцужкі.
- Узаемазвязаныя паняцці злучаюцца лініямі.

Кластары могуць стаць як вядучым прыёмам на стадыі выкліку. Сістэматызацыя інфармацыі, атрыманай да знаёмства з асноўнай крыніцай (тэкстам) у выглядзе пытанняў або загалоўкаў сэнсавых блокаў, на стадыі рэфлексіі. Выпраўленне няправільных здагадак ў папярэдніх кластарах, запаўненне іх на аснове новай інфармацыі, устанаўленне прычынна-следчых сувязяў паміж асобнымі сэнсавымі блокамі (індывідуальна і ў групах) так і стратэгіяй урока ў цэлым.

2. Метад “Jigsaw”

Пры працы з тэкстам:

Навучэнцы разбіваюцца на групы па 4-6 чалавек, у тым ліку як моцных, так і слабых вучняў і кожны атрымлівае для распрацоўкі падтэму або частка тэксту (невялікі па аб'ёме матэрыял) і ідзе абмен інфармацыяй у групе, кожны з'яўляецца экспертам у сваім пытанні. Усе слухаюць адзін аднаго, задаюць пытанні, робяць пазнакі, гэта адзіны спосаб пазнаёміцца з усёй інфармацыяй.

Пры працы з граматычным матэрыялам:

Напрыклад, пры вывучэнні тэмы The Past perfect Tense класу прапануецца запоўніць табліцу з графамі: "Выпадкі ўжывання"/ "Паказальнікі" / "Схемы".

Клас дзеліцца на тры групы. Усе групы запаўняюць табліцу цалкам. У кожнай камандзе ёсць эксперты па "выпадкаў ужывання", "паказальнікам", "схемах". Яны сустракаюцца, раяцца, затым прыносяць інфармацыю ў свае групы. У выніку ўзаемадзеяння навучэнцы сістэматызуюць веды па вывучаемай тэме.

3. Метад «Brain Storming»

Шляхам мазгавой атакі навучэнцы называюць усё, што яны ведаюць і думаюць па агучанай тэме, праблеме. Усе ідэі прымаюцца, незалежна ад таго, правільныя яны ці не. Роля настаўніка — роля вядучага, які нагадвае вучням разважаць, пры гэтым уважліва выслухоўваючы іх меркаванні, і сочыць за правільнасцю за выканання тэхналогіі.

Teacher: What comes to mind when you hear the expression: What is a calendar?

Старонка настаўніка працоўнага навучання і чарчэння Кавалёвай Ж.А.

1. Гульня «Вясёлыя майстры»

Мэта: замацаваць веды вучняў аб народных промыслах; выхоўваць цікавасць да твораў народнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Змест: Сярод картак з элементамі узораў розных народных промыслаў трэба знайсці тыя элементы узораў, якія адпавядаюць зададзенаму народнаму промыслу.

2. Гульня «Дамалюй»

Мэта: замацаваць веды вучняў аб народных промыслах; выхоўваць цікавасць да твораў народнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Змест: адгадаць і дамаляваць элементы дадзенага роспісу.

Пытанні:

Што такое арнамент?

Якія бываюць арнаменты?

Якія вы ведаеце народныя промыслы?

Якія вырабы Гжэльскі майстроў вы ведаеце?

З якога матэрыялу выраблена посуд для Гжэльскі роспісу?

Якія колеры выкарыстоўваюцца ў Гжэльскі роспісу?

Што вы ведаеце пра дымкаўскую цацку?

Якія колеры і якія элементы роспісу выкарыстоўвае мастак?

3. Гульня «У музеі Восені»

Мэта: развіваць у дзяцей назіральнасць і зрокавую памяць; выхоўваць цікавасць да твораў выяўленчага мастацтва.

Дыдактычны матэрыял: 5-6 рэпрадукцый восеньскіх краявідаў, невядомых навучэнцам.

Змест: адзін вучань выбірае карціну і распавядае пра яе другому вучню, а ён павінен будзе яе знайсці сярод іншых карцін.

4. Гульня «Складзі кветку»

Мэта: развіваць назіральнасць і зрокавую памяць.

Дыдактычны матэрыял: наборы картак лато з выявай частак розных кветак.

Кожнаму ўдзельніку гульні выдаецца пакет з карткамі, на якіх намаляваны часткі розных палявых і садовых кветак. У кожнага гульца знаходзяцца часткі трох ці чатырох кветак. Па камандзе дзеці дастаюць з пакетаў іх змесціва і пачынаюць з картак-частак складаць цэлыя кветкі. Выйграе той, хто правільна і хутчэй выканаў умовы гульні.

Старонка настаўніка біялогіі Рудніцкай А.А.

1.Метад “ужыўлення”.

З дапамогай пачуццёва-вобразных і разумовых уяўленняў вучань спрабуе «перасяліцца» у вывучаемы аб'ект, адчуць і спазнаць яго знутры. Ужывацца ў сутнасць свечкі, дрэва, каменя, кошкі, воблака і іншых адукацыйных аб'ектаў дапамагае прымяненне слоўных прадпісанняў тыпу: “Уявіце сабе, што вы тая расліна, якая стаіць перад вамі, ваша галава - гэта кветка, тулава - сцябло, рукі - лісце, ногі - карані ...”. У моманты найлепшага “ўжыўлення” вучань задае пытанні аб'екту-сабе, спрабуе на пачуццёвым узроўні ўспрыняць, зразумець, убачыць адказы. Якія нараджаюцца пры гэтым думкі, пачуцці, адчуванні і ёсць з'ўрыстычны адукацыйны прадукт вучня, які можа затым быць выяўлены ім у вуснай, пісьмовай, знакавай, рухальнай, музычнай або рысуначнай форме. Назіранне аб'екта ў дадзеным выпадку пераходзіць як бы ў саманазіранне вучня, калі папярэдне ўдаецца атаясаміць сябе з аб'ектам. Эфектыўна прымяняецца на ўроках біялогіі ў 6-м класе пры знаёмстве з раслінамі.

2.Метад «Мазгавы штурм».

Асноўная задача метаду - збор як мага большай колькасці ідэй у выніку вызвалення ўдзельнікаў ад інэрцыі мыслення і стэрэатыпаў у нязмушаных абставінах. Праца адбываецца ў наступных групах: генерацыі ідэй, аналізу праблемнай сітуацыі і ацэнкі ідэй, генерацыі контр-ідэй. Генерацыя ідэй адбываецца ў групах па пэўных правілах. На этапе генерацыі ідэй любая крытыка забароненая. Усяляк заахвочваюцца рэплікі, жарты. Затым атрыманыя ў групах ідэі сістэматызуюцца, аб'ядноўваюцца па агульных прынцыпах і падыходах. Далей разглядаюцца разнастайныя перашкоды да рэалізацыі адабраных ідэй. Ацэньваюцца зробленыя крытычныя заўвагі. Канчаткова адбіраюцца толькі тыя ідэі, якія не былі аспрэчаны крытычнымі заўвагамі і контр-ідэямі.

Старонка настаўніка географіі Дземідкевіч А.С.

1. Метад "Шырата і даўгата"

Удзельнікі (іх павінна быць не менш за 4 чалавек) дзеляцца на чатыры групы. Першая - "паўночная шырата", другая - "паўднёвая шырата", трэцяя - "усходняя даўгата", чацвёртая - "заходняя даўгата". Вучні ўперамешку выстраіваюцца ў шарэнгу. Настаўнік называе і паказвае любы географічны аб'ект, удзельнікі хутка ўяўляюць "шырату і даўгату" гэтага аб'екта, якім яна адпавядае павінны прысесці. Напрыклад, Настаўнік на ўроку "Географічныя каардынаты у 6 класе" называе: востраў Мадагаскар; прысядаюць тыя, якія паказваюць "паўднёвую шырату" і ўсходнюю даўгату". Хто памыліўся – атрымлівае штрафное ачко, а пры паўторнай памылку сядзе на месца.

2. Метад "Лічбавы дыктант"

Выкарстоўваецца пры праверкі дамашняга задання. Вучням зачытваюцца сцвярджэнні, яны павінны выбраць правільны адказ. Калі згодны – запісваюць 1, не згодны – 0.

Тэмы "Паазерская правіныя 10 клас", "Унутраныя воды Афрыкі 7 клас"

3. Метад "Геаалфавіт"

Настаўнік задае пытанні на географічныя тэмы, вучні павінны даць адказы, якія пачынаюцца з якой-небудзь адной літары. Літару называе настаўнік, напрыклад літару П. Абагульненне па мацэркам 8 клас.

1. Назавіце вядомага вучонага - географа. Пржэвальскі.
2. Назавіце краіну нашай планеты. Парагвай.
3. Назавіце сталіцу дзяржавы. Прэторыя.
4. Якую вы ведаеце раку? Парана.
5. Назавіце горад. Прая.
6. Які паўвостраў вы ведаеце? Пірэнейскі.
7. Якую вы ведаеце горную сістэму? Памір.

4. Метад "Кластары"

На этапе актуалізацыі ведаў, напрыклад, пры вывучэнні тэмы «Раслінны і жывёльны свет Афрыкі» 7 клас, навучэнцам прапануецца запоўніць на дошцы кластар. Вбраць з прапанаваных малюнкаў, якія адносяцца да:

Птушак – страус, папугаі; капытных – антылопа, зебра; сумчатых – кенгуру, драпежнікаў – леў, леопард, гіены.

5. Метад "Эсэ"

Творчае заданне на тэму "Палітычная карта" 9 клас. Напісаць эсэ: Якія змяненні могуць адбыцца на палітычнай карце Еўразіі ў будучым?

Старонка настаўніка-дэфекталага Русак Л. Д.

1. Тлумачальна-ілюстрацыйныя метады і прыёмы.

Правядзенне заняткаў у пункце карэкцыйна-педагагічнай дапамогі немагчыма без нагляднага матэрыялу.

Так, на занятках з дзецьмі з агульным недаразвіццём маўлення, выкарыстоўваецца наглядны дэманстрацыйны матэрыял: выявы літар, прадметныя малюнкi па тэмах “Адзенне”, “Абутак”, “Агародніна”, “Садавіна”, “Мэбля”, “Транспарт” і інш. А таксама раздатачны матэрыял па дадзеных тэмах. На занятках па гукавым аналізе слоў выкарыстоўваюцца наглядныя апоры “Гукавыя домікі”, стужкі “месца гука”.

Гутаркі і тлумачэнні выкарыстоўваюцца на розных этапах занятку: на этапе азнаямлення з новым матэрыялам, для выяўлення ведаў, якія маюцца ў дзяцей, для праверкі засваення матэрыялу.

2. Праблемна пошукавы метады

Праблемна-пошукавы метады на занятках у пункце выкарыстоўваецца пры вызначэнні дзецьмі тэмы занятку. Гэта могуць быць заданні “Вызначы першы гук у назвах малюнкаў і прачытаеш тэму занятку”, “Падзялі літары ў радку на словы” і т.д.

Актыўна выкарыстоўваецца гэты метады на занятках па гукавым і складовым аналізах і сінтэзах. Вучням прапануюцца заданні: “Складзі слова з першых гукаў у назвах малюнкаў”, “Складзі слова з апошніх гукаў у назвах малюнкаў”, “Назаві слова ў якім першы гук як у слове РАКА, другі гук - як трэці ў слове КРЫЛО, трэці – як першы ў слове БУСЕЛ, чацвёрты – як апошні ў слове СІЛА.”

“Вазьмі першы склад ад слова САВА, трэці склад ад слова САЛОМА, першы склад ад слова ЛЁТЧЫК. Назаві атрыманае слова”.

Старонка настаўніка-дэфекталага Шабуні Н.І.

1. Тлумачальна-ілюстрацыйныя метады і прыёмы:

Дэманстрацыя, назіранне, тлумачэнне, экскурсія, гутарка, прагляд і абмеркаванне відэафільмаў, стварэнне тэматычных альбомаў і стэндаў.

На занятках выкарыстоўваецца рознага выгляду нагляднасць:

1. Натуральныя прадметы (посуд, рэчы).
2. Рэальныя аб'екты (прадпрыемствы, установы, памяшкання).
3. Муляжы, цацкі, мадэлі, макеты, малюнкi (прадметныя, сюжэтныя) фатаграфіі.
4. Вучэбныя фільмы, відэафільмы.
5. Практычны паказ дзеянняў настаўнікам.
6. Тэхналагічныя, аперацыйныя, прадметныя планы (карты).
7. Ужыванне гутаркі мэтазгодна на пачатковым этапе азнаямлення з новым матэрыялам для выяўлення наяўных у навучаюцца уяўленняў і ведаў па дадзеных: на этапах праверкі засваення матэрыялу, а таксама з мэтай выкарыстання навучаюцца ва прамовы пэўных слоў, абаротаў, фраз.

2. Праблемна-пошукавы метады навучання

Характарызуецца ён тым, што змест вучэбнага матэрыялу засвойваецца навучэнцам ў працэсе вырашэння спецыяльна ствараемых праблемных сітуацый. Выкарыстанне паслядоўных прыёмаў: - стварэнне праблемнай сітуацыі; - арганізацыі калектыўнага абмеркавання магчымых падыходаў да яе вырашэння; - выбар рацыянальнага спосабу вырашэння праблемы; - абагульненне атрыманых вынікаў; - фарміраванне высноў.

Тэма «Запіс трохзначных лікаў».

- Запішыце лікі: - 7 адзінак; - 6 дзясяткаў і 3 адзінкі; - 7 сотняў і 1 дзясяткаў і 8 адзінак. (Запіс апошняга колькасці выклікае ў вучняў цяжкасці) - Чаму мы будзем вучыцца на ўроку?

Старонка настаўніка пачатковых класаў Шумашэвіч Л.Р.

1. Гульня "Матэматычнае даміно"

2. "Навучальныя крыжаванкі", "рэбусы"

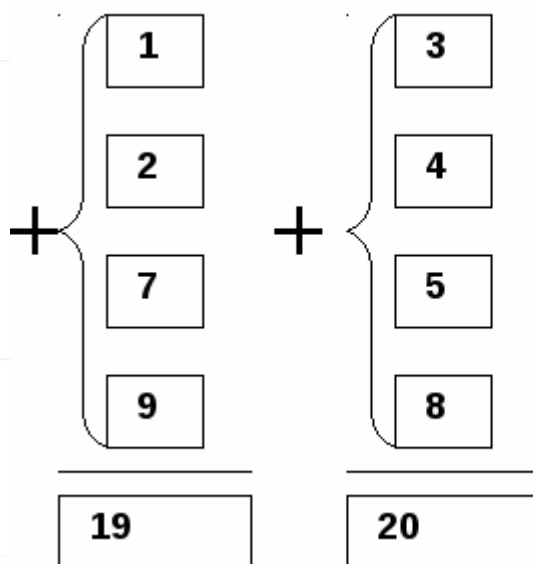
Руская мова. Адгадайце словы.

1очка (одиначка), 1бор (разбор), ш1а (школа), ф1а (фраза), 2д (парад).

3. "Урокі-конкурсы", "Віктарыны", "КВЗ"

4. "Задачы - жарты"

Прырыхтуйце 8 паперак з лікамі 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 і 9 і размясціце іх у два слупкі такім чынам (мал. 1).

Мяняючы месцамі ўсяго толькі дзве паперкі, дабіцеся таго, каб сумы лікаў у абодвух слупках былі аднолькавымі. (Адказ: Памяняць месцамі паперкі з лікамі 8 і 9, пры гэтым 9 перавярнуць як 6. Тады ў кожным слупку будзе па 18).

5. "Эўрыстычныя прыёмы і заданні" на ўроках матэматыкі:

Скласці задачу, матэматычную казку.

Скласці матэматычную крыжаванку, гульню, віктарыну.

Вырабіць матэматычную фігуру.

Старонка настаўніка замежнай мовы Міхалькевіча І.І.

1. Метад “Зігзаг”

Клас дзеліцца на чацвёркі, якія мяняюцца на кожным уроку з тым, каб узніклі нечаканыя новыя камбінацыі. Затым дзецям прапануецца разлічыцца на 1,2,3,4, такім чынам, у кожнага члена групы з'яўляецца свой нумар. Пасля гэтага настаўнік прапануе школьнікам звярнуцца да матэрыялу ўрока. Коротка абмяркоўваецца тэма, ставіцца задача — разабрацца ў дадзеным матэрыяле, да канца ўрока кожны член групы павінен зразумець тэму. Аднак растлумачыць яе адзін аднаму вучні будуць па частках, у выніку чаго група і зможа зразумець яе ў цэлым. Увесь матэрыял дадзенага ўрока дзеліцца на чатыры часткі. Першыя нумары кожнай групы будуць адказваць за першую частку, другія — за другую і гэтак далей. Як толькі ўсе зразумелі, вучні расаджваюцца інакш: усе першыя нумары збіраюцца разам, другія таксама і гэтак далей. Цяпер гэта ўжо экспертныя групы, іх задача: вывучыць матэрыял, абмеркаваць яго і дасканала разабрацца, выбраць найбольш прымальныя метады і прыёмы для тлумачэння таварышам у кааператыўнай групе. Па завяршэнні працы экспертных груп яны разыходзяцца па сваіх “родных” групах і прымаюцца навучаць сваіх сяброў.

2. Метад “INSERT”

Гэты прыём працуе на стадыі асэнсавання зместу. Гэта маркіроўка тэксту значкамі па меры яго чытання. “V” - ужо ведаў, “+” — новае, “-” - думаў інакш, “?” - не зразумеў, ёсць пытанні. Падчас чытання вучні робяць на палях паметкі. Запаўняюць табліцу, у якой значкі з'яўляюцца загаловамі граф. У табліцу тэзісна заносіцца звесткі з тэксту.

3. Метад “Вызначы тэму”

Тэма ўрока: Healthy food

Від дзейнасці: чытанне, аўдзіраванне, маўленне.

У пачатку ўрока, не абвешчаючы тэмы прачытаць дзецям невялікі тэкст аб здаровым харчаванні, папярэдзіўшы яго заданнем: Listen to the text and say what we are going to study at the lesson. Answer the questions: Why is this topic important personally for you? What knowledge are you going to have at the end of the lesson?

4. Метад “Параўнанне”

Тэма ўрока: Travelling

Від дзейнасці: чытанне і маўленне

1. Падрыхтаваць тэкст, які змяшчае інфармацыю аб тым, як аддаюць перавагу праводзіць адпачынак еўрапейцы (амерыканцы, канадцы і г. д.). 2. Прачытаць тэкст з дзецьмі. 3. Задаць ім пытанні па тэксце. 4. Вылучыць новую лексіку ў тэксце і запісаць. 5. Папрасіць дзяцей параўнаць адпачынак еўрапейцаў з адпачынкам беларусаў. Папрасіць дзяцей, каб выкарыстоўвалі як мага больш новай лексікі ў сваім параўнальным аналізе. Можна задаць пытанні. How do you usually spent your holidays? What countries have you been to? What is the difference between our holidays and the European's holidays? Why are the ways to rest different?

Старонка настаўніка фізікі Міхалёнак А.М.

1. “Сторителлинг” як метад навучання

“Сторителлинг” (storytelling) - спосаб данясення інфармацыі навучэнцам праз аповяд гісторый з рэальнымі ці выдуманымі персанажамі. У адукацыі гісторыі добрыя тым, што матывуюць і заахвочваюць да дзеяння, яны дазваляюць растлумачыць складаны матэрыял простымі словамі на пэўных прыкладах. У будучыні адукацыя яшчэ больш будзе сыходзіць у спрашчэнне матэрыялу праз прыцягненне гісторый людзей, прыкладаў з фільмаў ці кніг. Аднак не ўсе аповяды – “сторителлинг”. Першым чынам, гісторыі павінны быць кароткімі, адназначна тлумачыцца і перасякацца з жыццёвым вопытам. Любая гісторыя павінна мець лагічнае завяршэнне, якое падштурхоўвае слухачоў да высновы. Гісторыя павінна быць эмацыйна насычанай і заахвочваць слухачоў да дзеянняў. Немалаважна якаснае афармленне гісторыі ў выглядзе прэзентацыі або відэа.

Урок фізікі ў 7 класе па тэме “Сіла трэння”. Навучэнцам даецца заданне стварыць прэзентацыю відэаролік з гісторыяй з свайго жыцця “Залежнасць сілы трэння ад роду паверхняў”, “Залежнасць сілы трэння ад сілы ціску”, “Рознасць паміж сілай трэння качэння і сілай трэння слізгання”.

Урок фізікі ў 8 класе па тэме “Спосабы змянення ўнутранай энергіі цела”. Навучэнцам даецца заданне стварыць прэзентацыю або відэаролік з гісторыяй з свайго жыцця “Два спосабы змянення ўнутранай энергіі цела”, “Віды цеплаперадачы”.

2. Супрацоўніцтва і сацыяльнае навучанне

Сёння сацыяльнае навучанне - працэс фарміравання ведаў, уменняў і навыкаў канструктыўнага ўзаемадзеяння з людзьмі на міжасобасным і сацыяльным узроўнях, накіраваны на дасягненне разнастайных, грамадска значных мэт. Галоўным элементам сацыяльнага навучання з'яўляецца ўзаемадзеянне навучэнцаў, мэта - вучыцца ў адзін аднаго. Такі працэс навучання можна стымуляваць, ствараючы віртуальныя форумы, дзе людзі ў нефармальнай абстаноўцы дзеляцца сваім вопытам, праблемамі і ідэямі іх рашэння. Абмеркаванне матэрыялу спрыяе лепшаму яго засваенню, а таксама дазваляе апэратыўна ажыццяўляць зваротную сувязь і фарміраваць значныя сувязі ўнутры калектыву.

Факультатывыя заняткі “Фізіка вакол нас” у 8 класе па тэме “Электрычныя ланцугі”. Вучні дзеляцца на групы, у якіх выконваюць:

- Заданне для ўсёй групы:
 1. Сабраць электрычны ланцуг, паказаны на рысунку.
 2. Начарціць схему сабраннага ланцуга.
 3. Вымераць сілу току і напружанне на ўчастках ланцуга.
- Заданне для кожнага вучня:

Прыдумаць такое ж заданне для суседа і праверыць яго выкананне.

Старонка настаўніка фізікі і інфарматыкі Міхалёнка П.У.

1. BYOD: Bring Your Own Device - "прынясі з сабой сваю прыладу".

Навучанне з дапамогай мабільнага тэлефона. Рынак мабільных навучальных сістэм у апошнія гады развіваецца ўзмоцненымі тэмпамі і выходзіць на новы ўзровень. З кожным годам з'яўляецца ўсё больш дадаткаў для навучання з пашыраным функцыяналам. Анлайн-праверку ведаў, відэа і прэзентацыі - усе гэта вы можаце вывучаць, чытаць, глядзець у зручным для вас месцы, у зручны час. Акрамя таго, большасць навучальных парталаў адаптавалі свае сайты да рэжыму мультыплатформеннасці і таксама стварылі дадаткі для смартфонаў, што зрабіла навучанне больш гнуткім.

Урок фізікі 11 клас па тэме “Механічныя ваганні”. Заданне для вучняў:

“Прайдзі тэсты на адкацыйнай платформе EFFOR.BY па тэме “Механічныя ваганні”.

2. Прыём «ПТПВ-формула».

Праца ў парах: вучань коратка выказвае ўласную пазіцыю па вывучанай тэме па формуле: пазіцыя (я лічу, што ...), тлумачэнне (таму што ...), прыклад (я магу паказаць на прыкладзе ...), вывад (зыходзячы з гэтага раблю выснову ...).

3. Прыём “Гэта, ня гэта”

Урок інфарматыкі 6 клас па тэме “Паняцце аб інфармацыі і яе ролі ў грамадстве”. Навучэнцам даецца заданне запоўніць табліцу

Інфармацыя – гэта ..	Інфармацыя – гэта не ...
1.	1.
2.	2.
3.	3.

4. Прыём «Шапка пытанняў»

Вучні фармулююць пытанні па вывучанай тэме, запісваюць іх на лістах паперы, якія потым складаюць у тры шапкі: 1) пытанні, якія правяраюць веданне тэксту; 2) пытанні, якія высвятляюць разуменне тэксту; 3) пытанні, на якія не могуць адказаць. Потым вучні па чарзе адказваюць на пытанні.

Старонка настаўніка беларускай мовы і літаратуры Владыка П.Ю.

1. Кампазіцыйнае выказванне “Жывое слова”

метад, на аснове якога адбываецца пабудова выказванняў пэўных жанраў (аб’ява, віншаванне, парада, спачуванне, прывітальнае і развітальнае слова, падзяка і інш.). У адпаведнасці з умовай сацыяльна-ролевай гульні вучні ўступаюць у міжасобаснае суразмоўніцтва або ствараюць выказванне для ўяўнага героя, захоўваючы жанравую кампазіцыю тэксту.

Пры вывучэнні тэмы “**Назоўнік**” (6 клас) настаўнік прапануе вучням паслухаць тэкст і запомніць народныя прыметы:

Шмат якія звяры і птушкі ўмеюць прадказваць надвор’е. Вось кацяня кіпці аб сцяну вострыць – значыць, хутка будзе дождж. Мордачку хавае, лапамі яе захінае – марозныя дні надыходзяць. А раскінецца прывольна, лапкамі ўгору – цёплае і сухое надвор’е будзе. Гусак хавае нос пад крыло – пахаладае. Вераб’і ў пыле купаюцца – хутка дожджык пойдзе. Але не толькі дождж і вецер, сцюжу і цяпло прадказваюць птушкі і звяры. Яны адчуваюць загадка, што набліжаецца грозная падземная бура. Дзесьці ўдалечыні ледзь-ледзь уздрыгнула зямля, данёсся з-пад яе амаль нячутны гул. Чалавек не звярнуў увагі. А сабакі, змеі, яшчаркі, рыбы занепакоіліся: бяда будзе!” (Паводле Б.Зубкова)

Далей вучням падаецца апісанне **гульнівай сітуацыі**: “Уявіце сабе, што вам прапанавалі **стаць вядучым перадачы “Тэлебарометр”**. Падрыхтуйце выступленне для рубрыкі “Народныя прыметы”, выкарыстоўваючы інфармацыю з тэксту”.

2. Прыём арганізацыі сацыяльна-ролевай гульні на аснове прэцэдэнтных тэкстаў.

Дадзены прыём дае магчымасць звярнуцца да тэкстаў, якія адлюстроўваюць жыццёвую мудрасць беларусаў. Прэцэдэнтныя тэксты сведчаць пра маўленчую культуру чалавека, багацце яго слоўнікавага запасу. Да такіх тэкстаў належаць:

1. цытаты з твораў беларускіх класікаў;
2. выслоўі: афарызмы, прыказкі, якія ўтрымліваюць жыццёва значную думку, перадаюць яе коратка, трапна;
3. творы вуснай народнай творчасці: жарты, народныя анекдоты, загадкі.

Пры вывучэнні тэмы “**Часы дзеяслова**” (6 клас), **акрамя метаду кампазіцыйнага выказвання “Жывое слова”** (знаёмства з такім сацыяльна-бытавым жанрам, як пахвальнае слова), варта выкарыстаць **прэцэдэнтны тэкст** “Не хвалі сябе сам, няхай людзі цябе пахваляць”. Засяроджваецца ўвага на наступнай праблеме: за што можна пахваліць чалавека? Якія жыццёвыя сітуацыі не абыходзяцца без пахвальных слоў? Калі будуць дарэчныя такія словы?

Старонка настаўніка беларускай мовы і літаратуры Шушкевіч А.А.

1.Метад “Тарнада”. Клас дзеліцца на тры падгрупы (5-6 вучняў). На першым этапе на працягу 1-2 хвілін вучні размяркоўваюць абавязкі (лідар, сакратар, захавальнік часу), прыдумваюць назву, абпіраючыся на творчасць Ф.Багушэвіча (ўрок беларускай літаратуры ў 9 класе: Ф.Багушэвіч. Лірыка. Вершы “Мая дудка, “Ахвяра”, “Хмаркі”.) На другім этапе вучням прапанована працягнуць сказ: “Ф.Багушэвіч – гэта...” (у групах). На трэцім этапе аб’яўляецца тэма абмеркавання: асноўныя жыццёвыя прынцыпы Ф.Багушэвіча і яго лірычнага героя (на прыкладзе вершаў “Мая дудка” і “Ахвяра”). На чацвёртым этапе адбываецца прэзентацыя напрацовак малых груп па наступнай схеме: выступае лідар групы, прыводзячы аргументы, прадстаўнікі трэцяй групы задаюць 5 пытанняў.

Дадзены метады дазваляюць арганізаваць на ўроку актыўны дыялог, садзейнічаюць пазнавальна-пошукавай дзейнасці, развіваюць ўменне прыводзіць аргументы ў абарону сваёй пазіцыі, задаюць пытанні і адказваюць на іх; фарміруюць культуру вядзення дыскусіі, культуру ўзаемадзеяння ў групе.

2.Метад клоўз-гэста. У якасці асновы клоўз-тэкста выбіраецца ўрывак прозы, аб’ём якога складае не менш за 100 слоў і не больш за 300-400 слоў. У гэтым адрэзку трэба прапусьціць кожнае n-нае слова (напрыклад, кожнае пятае, дзясятае). Пры гэтым ўрывак прозы павінен мець лагічна абгрунтаваны і сэнсава закончаны выклад падзей або фактаў, у якім імёны ўласныя амаль не згадваюцца, а прапушчаныя словы лёгка аднавіць па кантэксту. Тэкст, падрыхтаваны з улікам вышэй апісаных патрабаванняў, неабходна нарыхтаваць у колькасці, роўнай колькасці навучэнцаў, і размеркаваць паміж імі. Вучням прапануецца прачытаць тэкст двойчы: спачатку яны знаёмяцца са зместам тэксту, а пры другім чытанні запаўняюць пропускі словамі, якія на іх думку адносяць змест тэксту. Словы можна ўпісваць у клоўз-тэкст або запісваць на асобна нарыхтаваных апытальных лістах. Правільнасць запаўнення пропускаў ілюструе дакладнасць разумення тэксту, валоданне лексічным матэрыялам пры чытанні.

4.Метад праектаў. Гэта сістэма навучальна-пазнавальных прыёмаў, якія дазваляюць вырашыць тую або іншую праблему ў выніку самастойных і калектыўных дзеянняў навучэнцаў з абавязковай прэзентацыяй вынікаў іх работы. Вывучаючы твор Янкі Брыля, “Memento mori” вучні атрымліваюць папярэджальнае заданне ў выглядзе падпраектаў:

-пазнаёміцца з кразнаўчым матэрыялам (звесткі аб вёсках, якія былі спалены ў гады вайны) і падрыхтаваць прэзентацыю “Страчаныя вёскі Ільяншчыны” (група 1);

- Подзвіг Мікалая Кісялёва (група 2);

-Халакост на Ільяншчыне (група 3).

На ўроку-даследаванні выкарыстоўваецца часткова-пошукавы метады.

Старонка настаўніка матэматыкі Юшко С.М.

1. Праблемна-пошукавы метада

Такая арганізацыя вучэбнага працэсу, якая ўключае ў сябе стварэнне праблемнай сітуацыі на ўроку, ўзбуджэнне ў вучняў пазнавальных інтарэсаў, развіццё пазнавальнай самастойнасці і фарміраванне на іх аснове сацыяльна-значных матываў вучэння і адукацыі.

Да пачатку вивучэння тэмы «Плошча» кожны вучань выконвае малюнак фасада дома, які ён хацеў бы пабудаваць у будучыні. Дзеці ілюструюць малюнкi, адказваючы на пытанні:

- 1) Якія геаметрычныя фігуры выкарыстоўваліся для замалёўкі?
- 2) Як разлічыць колькасць матэрыялу, неабходнага для абліцоўвання фасада дома? і гэтак далей.

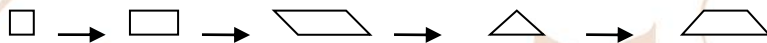
Разам з навучэнцамі фармулюем праблему ўсёй тэмы «У практычнай дзейнасці чалавека неабходна ўмець вызначаць плошчы геаметрычных фігур».

Вывучэнне тэмы «Плошча трохвугольніка» ў 8 класе праходзіць з выкарыстаннем даследчага метаду, праблемна-пошукавай гутаркі і групавой формай працы.

ЗАДАЧА. Вывесці формулу для вылічэння плошчы адвольнага трохвугольніка.

Спачатку прапаную вучням такую задачу: знайсці плошчу прамавугольнага трохвугольніка з катэтамi 3 см і 4 см. Прааналізаваўшы задачу, некаторыя вучні здагадваюцца, што яны змогуць вырашыць гэтую задачу, выкарыстоўваючы формулу плошчы прамавугольніка. Узнікае вучэбная праблема: як вылічыць плошчу прамавугольнага трохвугольніка, ведаючы формулу для знаходжання плошчы прамавугольніка? Каб вырашыць яе, навучэнцы прапануюць дабудаваць трохвугольнік да прамавугольніка. Наступная задача: знайсці плошчу востравугольнага трохвугольніка. Адштурхваючыся ад навадных пытанняў, вучні знаходзяць спосаб вырашэння праблемы: яны прапануюць дабудаваць да паралелаграма і робяць вынік. Наступны этап: знайсці плошчу тупавугольнага трохвугольніка. І, нарэшце, вырашаем пастаўленую праблему: знайсці плошча адвольнага трохвугольніка. Вучні спраўляюцца з гэтай праблемай самастойна.

Разгледзім прымяненне прыёму пошуку і «адкрыццяў» у геаметрыі да вивучэння тэмы: «Плошча трапецыі». Вучням неабходна знайсці заканамернасць у доказе тэарэм па тэме «Плошча».

2. Рашэнне задач рознымі спосабамі.

На развіццё пазнавальнай актыўнасці і творчага мыслення вырашальнае значэнне аказвае разгляд розных спосабаў рашэння задач, азнаямленне з рознымі метадамі, існуючымі ў матэматычных даследаваннях, і замацаванне іх у практычнай дзейнасці.

Старонка настаўніка пачатковых класаў Масқаленка Т.Р.

1. Метад "Шыфроўка"

Расшыфруйце тэму ўрока "КІНТЕМЫРП" (прачытай наадварот).

2. Метад "Складанне кластара".

Прыём дазваляе ўсталяваць максімальную колькасць прыкмет вивучаемай з'явы. Кластар (пучок) - схема, якая ўжываецца ў тым выпадку, калі вивучаемая з'ява валодае цэлым шэрагам раўназначных прыкмет. Настаўнік вылучае ключавое паняцце. Далей ідзе складанне кластара, які адлюстроўвае наяўныя ў навучэнцаў уяўленні па тэме. З дапамогай кластара адбываецца вивучэнне новага матэрыялу.

3. Метад "Тоўстыя і тонкія пытанні"

Узаемаапытванне можна правесці з дапамогай метадычнага прыёму "Тоўстыя і тонкія пытанні". Навучэнцам прапануецца прыдумаць тонкія і тоўстыя пытанні па праблеме, пастаўленай настаўнікам, і задаць іх адзін аднаму.

"Тонкае" пытанне - мяркуецца адназначны, "фактычны адказ"

"Тоўстае" пытанне - мяркуецца разгорнуты, грунтоўны адказ

4. Метад "Прагноз"

Прагназаванне зместу твора па яго назве

Вучні абдумваюць і распавядаюць свае меркаванні пра тэкст па назве.

5. Метад "Дрэва рашэнняў".

Клас падзяляецца на 3 ці 4 групы. Кожная група абмяркоўвае пытанне і робіць запісы на сваім "дрэве" (ліст ватмана), потым групы мяняюцца месцамі і дапісваюць на дрэвах суседзяў свае ідэі.

Старонка настаўніка пачатковых класаў Філістовіч С.Р.

1. Прыём «Задачы часткова-пошукавага характару».

Замените одну букву так, чтобы получились новые слова:

БАТА (ФАТА), СОВА (СОФА), ДРОВА (ДРОФА), ОЛИВА (ОЛИФА).

Прибавьте к каждому слову одну букву так, чтобы получилось новое слово:

СЕНЬ БЕДА КОРЬ

2. Прыём "Уставіць прапушчаную літару ці лік".

3. Прыём "Дэманстрацыя натуральных наглядных сродкаў" (жывых раслін і жывёл, гербарыяў, жывёл і т. д.).

Пры гэтым у дзяцей ствараецца ўяўленне пра вонкавы выгляд (памеры, форму, афарбоўку), пра ўласцівасці аб'екта. Дэманстрацыя ажыўляе, актывізуе працэс засваення. (Чалавек і свет)

4. Прыём "Дослед"

Гэта спосаб вывучэння прадметаў і з'яў прыроды ў спецыяльна створаных штучных умовах. Доследы праводзяцца і тады, калі ў натуральных працэсах прыўносіцца некаторы штучны элемент. Галоўная мэта доследаў - набыццё новых ведаў.

Курс "Чалавек і свет" (3 клас). Колькі б мы не разглядалі глебу, выявіць паветра ў ёй не атрымаецца. Для выяўлення ў глебе паветра яе трэба апусціць у ваду. Вада будзе выцясняць змешчанае ў глебе паветра, якое пойдзе праз ваду ў выглядзе бурбалак.

5. Прыём "Інтэлектуальная размінка"

Вучням задаюцца пытанні:

Парадкавы нумар пятніцы ў тыдні?

Якога чысла апошні дзень года?

Што мы чуем напачатку ўрока?

Старонка настаўніка пачатковых класаў Мақсімовіч Т.П.

1. Прыём "Праблемная сітуацыя"

Дадзены прыём спрыяе фарміраванню мыслення, мовы, развівае творчыя здольнасці, вучыць фармуляваць і адстойваць свой пункт гледжання. Прыём можа быць скарыстаны як пры абагульненні вывучанага матэрыялу, так і пры знаёмстве з новай тэмай.

- Ці ўсё ў дыялогу персанажаў у парадку? Вас нічога не здзіўляе?
- Чаму мы не можам выканаць гэта заданне (адказаць на пытанне)?

Чаго нам не хапае?

- Чаму ты абраў менавіта гэты прадмет (адказ)?
- Чаму ты лічыш, што трэба зрабіць менавіта гэта?
- Чаму ты думаеш, што я кажу менавіта пра гэтага героя (твор)?
- А як бы ты паступіў на месцы героя?

2. Прыём "Жадаю спытаць" ці "Задай пытанне"

Прыём накіраваны на павышэнне цікавасці да навучальнага матэрыялу і фарміруе ўменне змястоўна фармуляваць пытанні. Педагог просіць скласці да тэксту (абзац, урывак, частка) як мага больш пытанняў ці паказвае пэўны лік пытанняў. Пытанні могуць задавацца не толькі да тэксту, але і да ілюстрацый, пэўнай сітуацыі. Вучань можа пачаць са слоў: "Жадаю спытаць..." ці адразу задаваць якое цікавіць пытанне. Для падрыхтоўкі пытанняў адводзіцца некаторая колькасць часу, пытанні могуць быць запісаны на лісточку. Могуць быць скарыстаны апоры ў выглядзе картак з першымі словамі-пытаннямі (як, чаму, што, дзе і г.д.).

3. Метад "Эўрыстычная алімпіяда"

Мае мэтай даць вучням магчымасць максімальнага творчага самавыяўлення ў розных прадметных абласцях з улікам іх індывідуальных здольнасцяў. Заданні алімпіяды фарміруюцца ў намінацыі "Ідэя", "Выява", "Заканамернасць", "Знак", "Дослед", "Канструкцыя" і інш. На эўрыстычнай алімпіядзе ацэньваецца не правільнасць рашэння складаных задач, а ступень творчасці створаных вучнямі прадуктаў. Прыклады заданняў: "Намалюй на малюнку Дрэва Спазнання і дай да яго свае тлумачэнні", "Дай вызначэнне, хто такі чалавек". "Прыдумай і апішы агульную для ўсіх людзей мову".

Эўрыстычны ўрок складаецца з задання на ўласную творчасць навучэнцаў. Прыклады такіх заданняў:

- вынайсні сваіх жывёл, географічны мацярык, дзяржава, планету;
- скласці казку, задачу, верш, песню;
- скласці крыжаванку, гульню, віктарыну;
- вырабіць мадэль, макет, газету, часопіс, маску.

Старонка настаўніка гісторыі Акуліч А. Р.

1. Прыёмы і метады арганізацыі вучэбнай дзейнасці па фарміраванні прадметных і ключавых кампетэнцый навучэнцаў на ўроках гісторыі і грамадазнаўства, якія часцей за ўсё прымяняюцца на практыцы, наступныя:

- выкананне творчых работ (гістарычнае сачыненне, эсэ, гістарычны партрэт);
- абмеркаванне і рашэнне праблемных пытанняў;
- работа ў творчай групе па выкананні розных заданняў;
- рашэнне красвордаў;
- даследчая дзейнасць навучэнцаў.

2. Прыём “Кластэр”

Гэта графічная арганізацыя матэрыяла, якая раскрывае змест таго ці іншага паняцця. Вучань запісвае ў цэнтры ліста ключавое паняцце, а ад яго рысуе стрэлкі-промі з тлумачэннем гэтага паняцця.

3. Прыём “паметкі на палях”

Гэты прыём з’яўляецца сродкам, які дазваляе вучню адсочваць сваё разуменне прачытанага тэксту.

Паметкі могуць быць наступнымі:

- Знакам “v” (“галачка”) адзначаецца ў тэксце інфармацыя, якая ўжо вядома вучню.
- Знакам + (плюс) адзначаюцца новыя веды, новая інфармацыя.
- Знакам – (мінус) адзначаецца тое, што ідзе ўразрез з уяўленнямі вучня, якія ён меў дагэтуль.
- Знакам ? (пытальнік) адзначаецца тое, што засталася незразумелым вучню і выклікае жаданне даведацца падрабязней.
- Заканчваецца такая работа вусным абмеркаваннем.

Старонка настаўніка гісторыі Маркевіч Л.Ф.

1. Прыёмы і метады арганізацыі вучэбнай дзейнасці па фарміраванні прадметных і ключавых кампетэнцый навучэнцаў на ўроках гісторыі і грамадазнаўства, якія часцей за ўсё прымяняюцца на практыцы, наступныя:

- адказы на пытанні у рэжыме спаборніцтва ; “ланцужок”, “эстафета”, “аукцыён”;
- работа з дадатковай літаратурай.

2. Прыём напісання “сінквейна”

Слова “сінквейн” азначае верш, які складаецца з 5 радкоў, што пішуцца па вызначаных правілах:

- У першым радку пішам адно слова – назоўнік. Гэта і ёсць тэма сінквейна.
- У другім радку трэба напісаць 2 прыметнікі , якія раскрываюць змест назоўніка.
- У трэцім радку пішуцца 3 дзеясловы, якія адносяцца да назоўніка.
- У чацвёртым радку - фраза, сказ, з дапамогай якіх вучань выказвае свае адносіны да тэмы.
- Апошні радок – слова- рэзюмэ, якое дае новую інтэрпрэтацыю тэмы, дазваляе выразіць да яе свае асабістыя адносіны.

3. Прыём напісання эсэ

Змест гэтага прыёма можна выразіць наступнымі словамі: “Я пішу для таго, каб зразумець, што я думаю”. Гэта свабоднае пісьмо на заданую тэму, дзе цэніцца індывідуальнасць, арыгінальнасць, аргументацыя.

4. Прыём “лекцыя са “стопамі”

Асаблівае такой лекцыі заключаецца ў тым, што яна чытаецца дазірвана, з прыпынкамі пасля кожнай сэнсавай часткі. У час “стопа” ідзе абмеркаванне праблемнага пытання ці пошук адказу на асноўнае пытанне, ці даецца нейкае заданне, якое выконваецца ў групах ці індывідуальна.

Страница учителя русского языка и литературы Ерошонок М.Н.

1. «Можно тысячу раз требовать: «Читай! Читай внимательно!» - и не получить ни того, ни другого. Нужно создать условия, при которых не читать или тем более читать невнимательно невозможно, то есть так поставить вопрос, чтобы поиски ответа на него требовали напряжения мысли, вдумчивого отношения к прочтению текста», говорил Е.Н.Ильин.

На уроке литературы прийти к проблемной ситуации часто помогает прием «вживания» (ассоциации, музыка, иллюстрации, отрывки из произведений, любой материал, способный захватить внимание, заинтриговать учеников).

Тема урока: В.И. Белов “Скворцы” (5 класс)

“Мне кажется, что я слышу, как растет на полях трава, я ощущаю каждую травинку”. “Тихая моя родина, ты все также врачуешь мою душу своей зеленой тишиной”.

Вопрос:

– Каким представляется вам человек, который мог сказать эти слова?

2. **Применение эвристического метода** заставляет учащихся самих искать правильное решение, делать выводы, выполнять самостоятельные работы, устанавливать те или иные закономерности, мотивировать свои действия, систематизировать и творчески применять полученные знания, использовать их в практической деятельности и устных ответах.

На уроках, используя этот метод, предлагаю учащимся самостоятельно, по опознавательным признакам формулировать правило.

Тема: «Чередование гласных в корне -лаг-, -лож-». (5 класс)

На доске написаны примеры, где цветными мелками выделена орфограмма.

слагать	сложить
излагать	изложить
возлагать	возложить
прилагать	приложить

Учащиеся проводят наблюдение и сами формулируют правило правописания гласной в корнях лаг/лож. Слушаю ответы, потом проверяем по учебнику.

Страница учителя русского языка и литературы Шачиковой Е.В.

1. Игра «Да – нет»

Урок по теме «Комедия «Горе от ума». Молодое поколение в комедии». Учащимся разрешено задать всего 12 вопросов, если они не отгадали, то проиграли. Эта игра активизирует учебный процесс, помогает позитивной настроенности на обучение. Вопросы должны учащимися составляться так, чтобы на них можно было ответить одним словом: или «да», или «нет». Например:

1. Это слово упоминается в комедии Грибоедова? (нет)
2. Это слово обозначает понятие? (да)
3. Это понятие литературоведческое? (нет)
4. Это понятие, относящееся к обществу?
5. и так далее...

Ключевое слово найдено – молодёжь.

2. Учебный мозговой штурм на уроках русского языка

Тема урока «Употребление прилагательных в речи».

- Целью сегодняшнего урока будет знакомство со способом поиска новых идей учебным мозговым штурмом и разрешение проблемы: Какова роль прилагательных в речи.

Правила мозгового штурма таковы:

Принимать все идеи, даже абсурдные. Никакой критики. Групповая работа.

В группах есть руководители, выберите секретаря, который будет фиксировать идеи.

На первом этапе создаем банк идей. Рабочие группы получают задания, которые помогут определить роль прилагательных в речи.

- Задание первой группе: у прилагательных не было своих рода, числа, падежа. Как помочь прилагательным обрести эти грамматические категории? (Попросить у существительных, предложить ему свои услуги взамен этих категорий)

- Задание второй группе: представьте такую ситуацию, что из нашей речи исчезли все прилагательные. Что может произойти? (Катастрофа, все станет серым)

На втором этапе нужно проанализировать все свои идеи. Какие из них самые важные, докажите!

На третьем этапе обработайте свои результаты, сделайте окончательный вывод.

Подведение итогов работы в группах:

– К какому выводу мы пришли? Какова роль прилагательных? (речь с прилагательными богаче, образнее). Какое практическое применение могут найти ваши идеи? В этом нам помогут творческие задания.

Творческие задания в группах: у вас на столах лежат тексты, которые необходимо “украсить” прилагательными. Сделайте запись в тетрадях.